22/12/2020

Интервју владике Јоаникија за Радио „Светигору“

Данас је у студију Радија “Светигора” гост био Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор Митрополије црногорско-приморске господин Јоаникије, а повод разговора била је годишњица од одржавања Световасилијевског сабора у Никшићу, као и његов значај на друштвени живот у Црној Гори данас.

-На данашњи дан прије годину дана одржан је Световасилијевски велики црквено-народни сабор у Никшићу, па за почетак нашег разговора да се осврнемо, са данашње временске дистанце, на овај сабор, са посебним нагласком на почетак побједе који је тада назначен.

Долазак Светог Василија у Никшић и његов благослов граду Никшићу, и свима онима који су се прошле године затекли на том црквено-народном сабору око кивота Светог Василија је заиста био изузетан догађај. Догађај који заслужује да се сваке наредне године обиљежи и са литургијама и са другим подсјећањима и културним активностима. Ове године смо под посебним режимом, и сва окупљања су смањена, али не смета, и много је добро, да се сјетимо доласка Светог Василија и тог великог сабора око његових светих моштију.

Повод је био свима нама познат. Намјера државе да отме светиње, да промијени њихову намјену, да угрози нашу вјеру, да угрози слободу вјере, слободу мисли, да избрише нашу историју. Све је то некако било смишљамо подло и злонамјерно, да није ни требало много нашем народу објашњавати. Просто народ је из дубине душе препознао ту злу намјеру и пошто су светиње биле на удару и ћивот Светога Василија Острошког, нема никакве сумње, ми смо се најприје обратили самоме свецу који штити Црну Гору, прије свега од лажи, од пакости, од братских раздора, да он подејствује код Бога, да нас упути, и све оне који желе добро и Цркви и држави, шта треба да чинимо.

Сами тај догађај је произвео једно велико обједињавање народа, обједињавање народне енергије у једној мисли, једном духу, у једној намјери, да се одбрани наша вјера, по цијену свих жртава које могу да буду, и та ријешеност народа се показала нарочито због изузетно великог искушења са временом. Божији промисао је такав. Знамо да светац може кад год благоизволи да заустави кишу и да многе пошасти друге зауставља, али тога дана је била киша из неба и земље, као и први пут кад су долазиле мошти Светог Василија Острошког у Никшић. Када смо враћали Светог Василија Острошкога из Требиња како смо улазили у Никшић, почела је да пада киша из неба и земље, али то није спријечило народ да дође и да се окупи око његовог кивота. И то је био величанствен призор како народ по тој киши прати свеца. Како наилазе мошти, тако сав народ пада на кољена у локве, у оне воде, и исто је била нека хладноћа. То је био величанствен призор и ту се показала вјера која је тријумфовала.

Прошле године народ је стајао по шест и седам сати у редовима да приступи кивоту Светог Василија Острошког, касни дани децембра мјесеца, зима већ, а нико да се помјери и нико да се прехлади. У редовним приликама, ми старији људи, ако се сквасимо и стојимо петнаест минута, добићемо упалу плућа. Дакле по шест, седам сати, старо и младо је чекало, киснуло, сви мокри до голе коже, али сви радосни! То је дакле било једно велико чудо и показала се ријешеност народа да слиједи Светог Василија Острошкога, као што је увијек и слиједио, али сад још мало више. То нам је дало огромну снагу заиста, нарочито што су мошти ту биле два дана. Подсјетили смо се да је Свети Василије столовао 21 годину у граду Никшићу. Он је био његово сједиште, а одлазио је у манастир Острог, повлачећи се ради молитве и тишине, али ипак његово је сједиште било у Никшићу и зато толика везаност Никшића за Светог Василија Острошког и за манастир Острог, али наравно то превазилази све оквире. Цијела Црна Гора и цијело православље, везано је за

Светог Василија Острошког. То је био догађај таквих размјера, такве величине!

Могу да се сјетим једног детаља. Како смо одслужили Свету литургију, видимо пуно народа, који са радошћу чека у редовима, са страхом Божијим и трепетом да приступи свецу, а мени отац Момчило Кривокапић каже: „Владико, нема шта да се бојимо, ми смо побиједили!“ А борба заправо тек почиње, јер закон за који дан треба да се донесе, и онда знамо шта нас чека. Ја онако, вјерујем покојном проти Мому, а он каже: „Ништа не брини, побиједили смо, Свети Василије је данас показао све.“ Ето, лијепо да се сјетимо оца Мома и нашег покојног Митрополита, који је са великом забринутошћу приступио Светом Василију Острошкоме и са њиме разговарао, кад смо кретали из манастира Острога са његовим светим моштима, а и са великом радошћу га вратио после у манастир Острог окрепљен тим чудесним догађајем и оснажен том благодаћу која се осјећала скоро у ваздуху.

Ми људи често се бојимо те кише, али киша може да буде велики благослов, да нас опере, да нас препороди. Вода има чудотворно дејство и та киша је имала свештено дејство тога дана.

-Свједоци смо управо те борбе која је услиједила након Световасилијевског сабора. Са ове тачке данас, шта можемо рећи о значају овог сабора у духовном препороду нашег народа овдје у Црној Гори?

Много је значио тај догађај, долазак Светог Василија Острошкога. То је нама дало снагу да истрајемо, да идемо Божијим путем, да иако се боримо са неправдом, не узвраћамо новом неправдом, него да се боримо јеванђелским средствима: молитвом, постом, слогом, братском љубављу, трпљењем, хришћанским подношењем неправде. То све нам је дало велику снагу да истрајемо. И кад су остали људи, који су били мало подаље, видјели на који начин ми водимо ту борбу, онда су многи пришли. Видјели су да нема с наше стране вике, да нема мржње, да нема псовки, да нема нереда, и на крају смо дошли дотле, а све до ове пандемије, да су људи једва чекали да дођу литије четвртком и недјељом, да се нађу у тој великој заједници, у том великом једномислију гдје сви исто осјећамо, исто мислимо, имамо исту намјеру. Знате колико је то дивно осјећање које се некако свуда разлило у Црној Гори. Дало нам је заиста велику снагу, подсјетило нас мало на оно што су наши преци чинили, увијек држећи народно јединство, чувајући своју вјеру и бранећи своје светиње, али на један нови начин у новим приликама, тако да смо осјетили како је било нашим прецима који су у вјековима разних искушења, врло често и окупације, држали, чували вјеру и, хвала Богу, очували је. Многи

од њих су се и посветили, Свети Василије Острошки, Свети Петар Цетињски, Преподобни Стефан Пиперски, и многи за које ми и знамо и не знамо.

-Сада након више од годину дана борбе против тих спорних тачака дискриминаторног Закона о слободи вјероисповијести, данас очекујемо изгласавање измјењеног закона од стране Скупштине Црне Горе. Можемо ли данас рећи да коначно добијамо неки закон који важи равноправно за све и који није дискриминаторски, као тај који је био прије годину дана?

Да будем до краја искрен, да су боље прилике и да је боље расположење код нас око тога, ми бисмо захтјевали да се онај дискриминаторни закон у потпуности одбаци. Међутим, такве су прилике и има много тих неких мука са којима се среће нова Влада, и сви ми заједно у држави, са овом пандемијом, и са сиромаштвом, и са незапосленошћу, и у једној овако тешкој ситуацији, ми смо прибјегли, као што смо често и говорили, да се закон мора темељито измјенити. Наши правници су то урадили, ми смо посматрали поиздаље, пуштајући људе од струке да раде свој посао. Мислим да су они то урадили на најбољи могући начин.

Ове измјене су у много чему дале други правац, а што је најважније, нема дискриминације, нико није фаворизован, него су све вјере равноправне, што је много важно. Свим вјерама су обезбјеђена имовинска права, свим вјерама је загарантовано да имају правни субјективитет, да се ничији континуитет не угрожава, да никога не доводимо у положај, од традиционалних вјера у Црној Гори, да сад иде и да се пријављује као новооснована вјерска заједница. То је управо предвиђао онај дискриминаторни закон, да се Српска православна црква пријави као новооснована вјерска заједница и да тиме избришемо своју дугогодишњу и вишевјековну историју, што је било понижавајуће, неприхватљиво и незамисливо. То је уклоњено. Ми ћемо свакако, ако ове измјене буду прихваћене, да уђемо, као и остале заједнице, у правни систем Црне Горе. Нећемо да будемо изван закона. Ми смо стално говорили да треба закон да се донесе и да сви ми имамо загарантована своја права и обавезе у овој држави и да се регулише тај положај Цркве, као и у осталим уређеним европским државама. Ми смо цијело вријеме захтјевали да се донесе један савремен закон по угледу на најуређеније европске државе, као што су рецимо Њемачка и Италија, које имају своју традицију у том погледу. Нажалост, наше бивше власти нису имале слуха за то.

-За крај нашег разговора, можемо ли казати да је највећа побједа Световасилијевског сабора, неки продужни Сабор у животу свих хришћана и свих учесника литија овдје код нас?

Те литије су израсле из тог Световасилијевског сабора, а дубље гледано, Световасилијевски сабор, ево траје равних 350 година, јер тај Сабор се заправо никада не прекида. Цијело вријеме цио наш народ хрли моштима Светог Василија Острошкога и то је главна светиња за коју се везујемо. А оно што се догодило послије Никшићкога сабора око моштију Светог Василија Острошког у свим градовима Црне Горе, заиста је био благослов Светог Василија цијелој Црној Гори, и Светог Василија и свих светих из рода нашега. И то је такав доживљај који треба његовати, не треба га заборавити.

Никад веће заједништво, никад веће слоге, никад веће једномислије, никад више топлине у нашим окупљањима није било него на тим литијама, почевши од Никшића, па све до скоро.

Хвала Богу, ако Бог да, ми ћемо на извјесни начин, кад прође ова епидемија, да обновимо макар за празнике те свенародне литије које су нам донијеле толико добра и толико охрабрења, и слава Богу и Светом Василију за то.

spc.rs